

Cine i Literatura Italians

Codi: 103394
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	3	1
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	4	1
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	3	1
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	4	1
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	3	1
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	4	1
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OT	3	1
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OT	4	1
2501913 Estudis d'Anglès i Francès	OT	3	1
2501913 Estudis d'Anglès i Francès	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Eduard Vilella Morato
Correu electrònic: eduard.vilella@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No s'escau

Objectius

Poder resoldre amb un mínim d'eines orientatives la lectura i/o visió personal de les obres tractades i tenir capacitat per afrontar nous camins relacionats amb la matèria, de manera contextualitzada i d'acord amb la imatge panoràmica plantejada pel curs. És a dir:

- Conèixer les línies mestres de la història del cinema italià i les seves relacions amb la literatura.
- Identificar tant els autors literaris abordats i la seva ubicació en el cànon de la literatura italiana, com les principals figures del cinema italià.
- Distingir els trets més rellevants del llenguatge cinematogràfic de les pel·lícules comentades durant el curs.
- Analitzar i valorar les estratègies d'adaptació de les obres comentades durant el curs

- Analitzar un exemple, comparar les versions i elaborar un comentari raonat d'un fragment d'una adaptació determinada

Competències

Estudis de Català i Espanyol

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar les principals corrents literàries, culturals i històriques en llengua italiana.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i Català

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar les principals corrents literàries, culturals i històriques en llengua italiana.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar les principals corrents literàries, culturals i històriques en llengua italiana.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i Espanyol

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar les principals corrents literàries, culturals i històriques en llengua italiana.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i Francès

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar les principals corrents literàries, culturals i històriques en llengua italiana.

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les metodologies oportunes per a la lectura i interpretació dels textos esmentats.
2. Argumentar idees i opinions amb precisió en les llengües pròpies i en les adquirides al grau.
3. Comprendre textos avançats, acadèmics o professionals en les llengües pròpies i en les adquirides al grau.
4. Demostrar un domini dels coneixements avançats i de les metodologies científiques relacionats amb la lingüística, la literatura, la història i la cultura que capaciten per cursar educació especialitzada de postgrau en l'àrea d'estudi pròpia o altres de similars.
5. Descriure l'evolució històrica i temàtica de la literatura, el cinema, el teatre i l'art italians.
6. Distingir les idees principals de les secundàries i realitzar síntesis dels seus continguts en els textos en italià referents a la literatura, l'art i l'estètica.
7. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuals en els textos formals i científics.
8. Expressar-se en la llengua estudiada, oralment i per escrit, utilitzant el vocabulari i la gramàtica de manera adequada.
9. Identificar els principals corrents literaris i artístics, els autors i les obres de la literatura i l'art italians.
10. Identificar i entendre l'evolució de la llengua literària a Itàlia i dels llenguatges artístics.
11. Llegir i comprendre textos literaris, artístics i culturals en italià de les principals èpoques.
12. Treballar individualment i/o en equip de forma efectiva en entorns multiculturals i interdisciplinaris aplicant valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics propis d'un grau en llengua estrangera que forma a l'estudiant per a la comunicació intercultural.

Continguts

El curs vol oferir una mirada de conjunt pel que fa a una dimensió fonamental de la història de la cultura italiana (el cinema) des de la perspectiva de la seva interacció amb la literatura.

Prenent com a punt focal la reflexió al voltant de la tipologia de les relacions entre els llenguatges del cine i la literatura, i de l'anàlisi al respecte d'alguns exemples italians, s'intentarà oferir un marc de referència genèric pel que fa a la matèria.

A partir del naixement del cinema italià, s'oferirà una panoràmica dels gèneres, els autors, els aspectes socials i històrics, tot buscant les vinculacions expressives i metodològiques entre les representacions fílmiques i els textos literaris.

Visió de fragments (o la seva totalitat) d'obres cinematogràfiques italianes i lectura de fragments (o la seva totalitat) d'obres literàries. Anàlisi de les implicacions estètiques, ideològiques i de gènere.

PROGRAMA

- 1 Visió de conjunt. Història de la literatura i el cine italians. Els grans noms del cinema italià.
- 2 Literatura i cine: visualitat, performativitat.
 - 2.1 Els clàssics a la pantalla. Dante
 - 2.2 El Decameron, cultura i pandèmia.
- 3 La literatura i el cinema: comparació, anàlisi.
 - 3.1. Els instruments
 - 3.2 Il Conformista. Narració fílmica vs. Narració literària. Totalitarisme, identitat, gènere?
 - 3.3 Il Gattopardo. Posada en escena. Elegia artística i crítica històrica. El mite del Sud.

4. Més enllà dels "pares i mestres": el cine italià a les darreres dècades. Noves veus; noves veus femenines.

Pel que fa als estudiants Erasmus italians, veure les instruccions a l'apartat "Avaluació".

Metodologia

L'assignatura de Cinema i literatura italians és de caire teòrico-pràctic.

En termes generals, es dirigirà l'aprenentatge mitjançant el següent conjunt de tècniques i accions:

- Classe magistral amb suport TIC i discussió col·lectiva
- Lectura comprensiva de textos
- Realització d'exercicis individuals i en grup, tant escrits como orals
- Realització d'activitats autònomes: exercicis en entorn Moodle, preparació de les proves, lectures, redaccions, recerca d'informacions a Internet...
- Intercanvis a classe (professor-estudiant, estudiant-estudiant)

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i pràctiques	25	1	7, 8, 9
Lectura i comentari dels textos	25	1	1, 6, 9, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Estudi dels textos, materials i bibliografia	30	1,2	9
Lectura i comentari dels textos	15	0,6	1, 6, 9, 10, 11

Avaluació contínua

L'avaluació és contínua (100 %) en base als següents apartats:

- Assistència; seguiment i participació a classe. 25%
- Ressenyes (llibres, films, article científic) (3) 45%
- Prova de síntesi 30%

Avaluació única

- Prova de síntesi (60 %)
- Anàlisi i comentari d'un article científic (20 %)
- Lectures i films, prova oral (20 %)

- Per tenir dret a l'avaluació (o en el seu cas la recuperació), l'alumnat ha d'haver estat avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts del total de les proves.

- L'estudiant rebrà la qualificació de No avaluable en el cas que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

- Només tenen dret a la recuperació (total o parcial, segons calgui) els/les alumnes que, havent suspès, tinguin almenys una nota final de 3,5.

- La participació i les tasques relacionades amb l'activitat docent a classe queden excloses de la recuperació.

- La recuperació consistirà en una prova de la part recuperable corresponent.

- Serà necessari aprovar cada una de les parts recuperables per poder tenir dret a l'avaluació global.
 - La responsabilitat del seguiment de les activitats formatives i d'avaluació recau exclusivament en l'estudiant.
 - En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.
- Els criteris d'avaluació i el mètode de qualificació són responsabilitat del professor/a responsable de l'assignatura i de tot l'equip docent implicat en l'assignatura.
- La programació de les proves d'avaluació no es podrà modificar (tret de casos excepcionals, prèvia consulta amb la coordinació del grau).
 - En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació i no serà recuperable, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

-Els estudiants Erasmus italians realitzaran una prova oral addicional que constarà de dues parts: en la primera, hauran de demostrar d'haver llegit 5 assajos (llibres i/o articles) que seran indicats al cv; en la segona part hauran de demostrar el coneixement de les línies principals de la historia del cine italià estudiant d'un dels manuals de referència de la bibliografia. No superar aquesta prova comportarà suspendre l'assignatura.

Es poden cursar assignatures optatives d'italià per la menció del grau o bé un mínor. Les informacions i el llistat de les classes d'italià es poden consultar aquí:

<https://www.uab.cat/web/estudis/grau/oferta-de-graus/minors/informacio-general-1345692270291.html?param1=1345692443865>

Per inscriure's al Minor cal seguir el procés de preinscripció corresponent. Hi ha dos períodes de preinscripció, al Març i al Juliol respectivament.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació a les activitats proposades durant el curs, en grup o individualment.	25	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12
Prova de síntesi	30	5	0,2	1, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Ressenyes, treballs escrits i presentacions relatives a les adaptacions estudiades. 1	15	10	0,4	1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Ressenyes, treballs escrits i presentacions relatives a les adaptacions estudiades. 2	15	10	0,4	1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Ressenyes, treballs escrits i presentacions relatives a les adaptacions estudiades. 3	15	10	0,4	1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

Obres de primera referència:

David Bordwell, Kristin Thompson, *Film Art. An introduction*, Mc Graw Hill, New York 1997.

David Thomson, *Instrucciones para ver una película*, Pasado & presente, Barcelona 2015.

James Wood, *How Fiction Works*, Vintage Random House, London 2009.

Phillip Novak, *Interpretation and Film Studies: Movie Made Meanings*, Cham, Springer International Publishing, 2020.

Annalisa Mirizio, *Los Antimodernos del cine: una retaguardia de la vanguardia*, Madrid, Pigmalión Edypro, 2014.

Carlos Losilla, *La invención de la modernidad o cómo acabar de una vez por todas con la historia del cine*, Cátedra, Madrid 2012

Introducció a la història del cine italià:

Gian Piero Brunetta, *Cent'anni di cinema italiano* (2 voll.), Laterza, Bari 2000

Literatura i Cine Italians:

Silvio Alovio ed. *Dante et les arts performatifs : corps dansants, théâtre et cinéma* Université de Turin [and four others][Sesto San Giovanni] : Éditions Mimésis, 2024

Vito Attolini, *Dal romanzo al set. Cinema italiano dalle origini ad oggi*, Edizioni Dedalo, Bari, 1988

Antonella Braidà, Luisa Calè (ed.), *Dante on view. The reception of Dante in the visual and performing arts*, Aldershot, Ashgate, 2007, pp. 177-192

Sandra Carapezza, *Sorelle minori : figure femminili nella Commedia* Bologna : Pàtron editore, 2024

Gragnolati Manuele, Lombardi Elena et Southerden Francesca (éd.), *The Oxford Handbook of Dante*, 1re éd., s.l., Oxford University Press, 2021.

Irmgard Scharold (ed.), *Dante intermedial. Die "Divina Commedia" in Literatur und Medien*, Würzburg, Königshausen & Neumann, 2022

Stefano Lazzarin, Jérôme Dutel (ed.), *Dante pop. La "Divina Commedia" nella letteratura e nella cultura popolare contemporanea*, Manziana (Roma), Vecchiarelli, 2018

Antonio Sorella ed., *Dante e il cinema* Firenze : Franco Cesati editore, 2023

Paolo Speranza, *Dante e il cinema. I film ispirati all'Avita e alle opere dell'autore della «Divina Commedia»*, Roma, Gremesse, 2021.

Carlo Tagliabue, *Cinema e letteratura italiana*, Guerra, Perugia 1990;

Francesco Tigani Sava, *Dante Alighieri scrive il cinema. Una lettura "cinematica" della "Divina Commedia"*, Catanzaro, Edizioni Max, 2007

Natascia Tonelli . *Donne di carta : personaggi femminili della letteratura italiana da Dante a Tasso* Cinisello Balsamo (Milano) : San Paolo, 2023

Estudis sobre cinema i literatura:

Giacomo Manzoli, *Cinema e Letteratura*, "Le bussole" Carocci, Roma, 2003

Carmen Peña Ardid, *Literatura y cine*, Catedra, Madrid 1992;

Gian Piero Brunetta, *"Letteratura e cinema"*, Zanichelli, Bologna, 1976

Francisco Gutiérrez Carbajo, *Literatura y cine*. Madrid, UNED (Educación Permanente), 1993.

Antonio Costa, *Immagine di un'immagine. Cinema e letteratura*, UTET, Milano 1993;

Adaptació:

A. Fumagalli, *I vestiti nuovi del narratore. L'adattamento da letteratura a cinema*, Il Castoro, Mi, 2004

José Luis Sánchez Noriega, *De la literatura al cine. Teoría y análisis de la adaptación*, Paidós, Barcelona, 2000;.

Juan M. Company, *El trazo de la letra en la imagen. Texto literario y texto fílmico*, Cátedra. Signo e Imagen, Madrid 1987;

Umberto Eco, *I Limiti dell'interpretazione*, Bompiani, Milano 1980;

Teories:

Seymour Chatman, *Historia y discurso. La estructura narrativa en la novela y el cine* [1978], Taurus, Madrid, 1990

Enric Sullà, *Teoría de la novela. Antología de textos del siglo XX*, Crítica, Barcelona, 1996

Pier Paolo Pasolini, *Empirismo eretico* [1972], Garzanti, Milano

Anàlisi del text fílmic:

Francis Vanoye, Anne Goliot-Leté, *Principios de análisis cinematográfico*, Abada, Madrid 2008

Ramón Carmona, *Cómo se comenta un texto fílmico*, Cátedra, Madrid 1993;

Francesco Casetti - Federico Di Chio, *"Como analizar un film"*, Traducción de Carlos Losilla, Ed. Paidós Iberica, Barcelona, 1994 (F. Casetti - F. Di Chio, *"Análisis del film"*, Bompiani, Milano, 2003)

M. Martín, *El lenguaje del cine*, Barcelona, Gedisa, 2008.

Roberto C. Provenzano, *Il linguaggio del cinema. Significazione e retorica*, Lupetti, Milano, 1999

Alexis Racionero, *El llenguatge cinematogràfic*, Barcelona, UOC, 2008

Programari

No hi ha indicacions particulars al respecte, a part les habituals aplicacions d'ofimàtica, correu electrònic, navegador (actualitzat), MS Teams per a eventuales sessions online, etc.